

سال مذکور به عنوان سال پایه در نظر گرفته شد بر همین اساس ، محاسبه ی شاخص های فوق برای سومین بار مورد تجدید نظر قرار گرفت . در سال ۱۳۶۱ با توجه به تغییرات ایجاد شده در الگوی مصرف خانوارها که ناشی از تحولات و اجتماعی بعد از انقلاب اسلامی بود . این سال به عنوان سال پایه انتخاب شد و تجدید نظر در زمینه ی محاسبه ی شاخص های مذکور به عمل آمد . در سال ۱۳۶۹ با پایان یافتن جنگ تحمیلی و تغییر شرایط اقتصادی ، ضرورت تجدید نظر در سال پایه احساس شده و این سال را بانک مرکزی به عنوان سال پایه انتخاب کرد . بانک مرکزی در سال ۱۳۷۸ سال پایه را برای " شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری ایران " از سال ۱۳۶۹ به سال ۱۳۷۶ تغییر داد . این تغییر در سال ۱۳۷۹ برای " شاخص بهای عمده فروشی کالاها در ایران " نیز صورت پذیرفت . از این رو شاخص های مربوط به سال های گذشته ، مورد تجدید نظر قرار گرفت .

سابقه ی بررسی قیمت ها و محاسبه ی شاخص های ذی ربط در نقاط شهری و روستایی کشور که در حال حاضر توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و مرکز آمار ایران انجام می گیرد . به شرح زیر است :

الف) شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در نقاط شهری :

برای اولین بار ، بانک ملی ایران در سال ۱۳۱۵ ، محاسبه ی شاخص هزینه ی زندگی و شاخص بهای عمده فروشی کالاها را در نقاط شهری آغاز کرد . در سال ۱۳۳۸ ، با تغییر سال پایه ، محاسبه ی شاخص هزینه ی زندگی و شاخص بهای عمده فروشی کالاها مورد تجدید نظر قرار گرفت و با تأسیس بانک مرکزی ایران در سال ۱۳۳۹ مسئولیت تهیه ی شاخص های مذکور ، به این بانک محول شد . بانک مرکزی ایران ، با توجه به تغییرات قابل ملاحظه در الگوی مصرف خانوارها و ترکیب هزینه ی آنها ، سال ۱۳۴۸ را سال پایه قرار داد و تجدید نظر دوم را در محاسبه ی شاخص هزینه ی زندگی و شاخص بهای عمده فروشی کالاها به عمل آورد . در سال ۱۳۵۳ تحولاتی در اوضاع اقتصادی کشور پدید آمد و

قبل از سال ۱۳۸۲ که در جداول ۴-۲۰ و ۵-۲۰ درج شده است با جداول سالنامه های سال های قبل از آن تفاوت دارد.

تعاریف و مفاهیم به کار رفته در این فصل به شرح زیر است:

شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی:

معیار سنجش تغییرات قیمت تعداد معین و ثابتی از کالاها و خدمات مورد مصرف خانوار نسبت به سال پایه شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی نامیده می شود.

طبقه بندی در گروه های کالاها و

خدمات: طبقه بندی کالاها و خدمات در شاخص های قیمت بر اساس ماهیت آنها و طبقه بندی بین المللی و نیازهای ملی انجام گرفته است ولی مبنای کلی طبقه بندی پیشنهادی سازمان ملل^۱ SNA برای کالاها و خدمات مصرفی^۲ SITC برای عمده فروشی و ویرایش سوم^۳ ISIC برای تولید کننده می باشد که بنا بر ملاحظات اقتصاد ایران تغییراتی در آن داده شده است.

در این طبقه بندی ها، کالاها و خدمات به چند گروه بزرگ تقسیم می شود که هر یک از آنها چندین زیر گروه دارد گروه های بزرگ را گروه های اصلی و زیر گروه های آنها را گروه های فرعی

ب) شاخص بهای کالاها و خدمات

مصرفی خانوارها در نقاط روستایی:

در سال ۱۳۵۳ مرکز آمار ایران برای اولین بار، طرح آمارگیری از قیمت خرده فروشی تعدادی از کالاها و خدمات مصرفی در نقاط روستایی را به مرحله اجرا در آورد و از آن زمان تا مهر ماه ۱۳۵۷ نتایج حاصل از آمارگیرهای مذکور را همه ساله به صورت متوسط قیمت کالاها و خدمات مصرفی در نقاط روستایی در قالب نشریات فصلی و سالانه منتشر می کرد.

پس از آن نتایج نیمه ی دوم سال ۱۳۵۸ و نیمه ی اول سال ۱۳۵۹ طرح آمارگیری فوق به صورت متوسط قیمت و شاخص قیمت کالاها و خدمات مصرفی روستایی در اختیار علاقمندان قرار گرفت. از سال ۱۳۶۱ لغایت سال ۱۳۷۵ شاخص بهای خرده فروشی کالاها و خدمات مصرفی خانوارها در نقاط روستایی بر اساس سال پایه ۱۳۶۱ تهیه و منتشر می شد. بر اساس آخرین تجدید نظر و انتخاب سال ۱۳۷۴ به عنوان سال پایه آمارهای ذیربط برای سال های ۱۳۷۵ تا کنون به تفکیک استان ها و کل کشور تهیه و منتشر می شود. لازم به ذکر است. اطلاعات مربوط به شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای روستایی از سال ۱۳۸۲ با روش میانگین ارقام مربوط به

^۱ - (SNA) سیستم حسابهای ملی

^۲ - (SITC) طبقه بندی استاندارد بین المللی

^۳ - (ISIC) طبقه بندی استاندارد بین المللی فعالیت های اقتصادی

کالاها و خدمات می نامیند . در ضمن گروه های کالاها و خدمات بر حسب نیاز بر اساس گروه های اختصاصی نیز طبقه بندی می شوند .

سال پایه : سال معین و ثابتی است که درصد تغییرات شاخص نسبت به آن سنجیده می شود و عدد شاخص در آن سال برابر ۱۰۰ است .

ضریب اهمیت : سهم هر کالا یا خدمات را در مجموعه ی کالاها و خدمات مشمول شاخص ضریب اهمیت می گویند در شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی سهم هر کالا یا خدمات نسبت هزینه ی پرداختی خانوار ، برای آن کالا یا خدمات به کل هزینه ی خانوار می باشد در شاخص بهای عمده فروشی سهم هر کالا ارزش فروش عمده فروشی کالا به کل ارزش عمده فروشی کالاها می باشد در شاخص بهای تولید کننده سهم هر کالا یا خدمات نسبت ارزش تولید یا ارزش فروش یک کالا یا خدمات به ارزش تولید و یا فروش مجموعه ی کالاها و خدمات می باشد .

۲۱- شاخصهای قیمت ————— سالنامه آماری استان - ۱۳۸۴

۲۱-۱- شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در نقاط شهری بر حسب گروههای اصلی و فرعی (۱۳۷۶=۱۰۰)

۱۳۷۶	۱۳۷۵	۱۳۷۰	ضریب اهمیت	گروههای کالاها و خدمات
۱۰۰/۰	۸۵/۰	۲۱/۶	۱۰۰	کل
۱۰۰/۰	۸۶/۸	۲۰/۹	۳۷/۱۹	۱ - خوراکیها، آشامیدنیها و دخانیات
۱۰۰/۰	۸۶/۴	۲۰/۲	۳۳/۹۳	خوراکیها
۱۰۰/۰	۸۶/۳	۲۰/۲	۳۲/۹۹	غذا در خانه
۱۰۰/۰	۱۰۰/۹	۱۸/۳	۵/۳۹	برنج نان و فرآورده های غلات
۱۰۰/۰	۱۱۰/۱	۳۵/۱	۰/۶۳	حبوب و خشکبار
۱۰۰/۰	۸۳/۸	۲۰/۲	۴/۴۲	لبنیات و تخم مرغ
۱۰۰/۰	۸۵/۰	۲۱/۴	۱۰/۳۴	گوشت قرمز ، مرغ و ماهی
۱۰۰/۰	۷۷/۹	۲۰/۸	۸/۲۸	میوه ها و سبزی ها
۱۰۰/۰	۸۴/۶	۲۲/۹	۰/۸۵	روغن حیوانی و نباتی و کره
۱۰۰/۰	۸۸/۵	۱۵/۰	۰/۹۲	قند و شکر ، و فرآورده های قند و شکر
۱۰۰/۰	۸۸/۵	۱۵/۲	۰/۷۷	چای خشک
۱۰۰/۰	۸۹/۳	۱۹/۸	۱/۳۹	سایر کالاهای خوراکی
۱۰۰/۰	۸۸/۲	۲۰/۸	۰/۹۴	غذا در خارج از خانه
۱۰۰/۰	۸۴/۲	۳۹/۲	۰/۵۸	آشامیدنی ها
۱۰۰/۰	۹۸/۳	۳۳/۳	۲/۶۸	دخانیات
۱۰۰/۰	۸۶/۲	۳۶/۴	۱۰/۹۶	۲ - پوشاک و کفش
۱۰۰/۰	۸۰/۰	۲۳/۴	۲۱/۲۹	۳ - مسکن ، سوخت و روشنایی
۱۰۰/۰	۷۹/۹	۲۷/۲	۱۹/۴۵	مسکن
۱۰۰/۰	۷۸/۲	۳۶/۴	۳/۵۴	کرایه خانه های مسکونی اجاری
۱۰۰/۰	۸۰/۹	۲۷/۵	۱۴/۳۶	ارزش اجاری خانه های مسکونی شخصی
۱۰۰/۰	۶۹/۷	۲۱/۸	۱/۵۶	خدمات ساختمانی
۱۰۰/۰	۸۰/۶	۱۰/۶	۱/۸۳	آب ، برق و سوخت
۱۰۰/۰	۹۱/۵	۲۷/۵	۸/۱۶	۴ - اثاث و کالاها و خدمات مورد استفاده در خانه
۱۰۰/۰	۸۷/۴	۲۲/۶	۱۲/۱۸	۵ - حمل و نقل و ارتباطات
۱۰۰/۰	۷۵/۹	۷/۹	۳/۶۸	۶ - درمان و بهداشت
۱۰۰/۰	۸۵/۳	۱۹/۵	۲/۵۷	۷ - تفریح ، تحصیل و مطالعه
۱۰۰/۰	۸۵/۲	۲۵/۳	۳/۹۸	۸ - کالاها و خدمات متفرقه
				گروه های اختصاصی
۱۰۰/۰	۸۷/۴	۲۲/۱	۶۹/۲۷	۱ - کالا
۱۰۰/۰	۷۸/۹	۱۵/۱	۹/۴۵	۲ - خدمت
۱۰۰/۰	۸۰/۰	۲۳/۴	۲۱/۲۹	۳ - مسکن ، سوخت و روشنایی

۱-۲۱- شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در نقاط شهری بر حسب گروههای اصلی وفرعی(دنباله) (۱۰۰=۱۳۷۶)

۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	گروههای کالاها و خدمات
					کل
۲۸۶/۹	۲۵۷/۵	۲۲۲/۰	۱۹۱/۸	۱۶۶	۱ - خوراکیها ، آشامیدنیها و دخانیات
۳۰۸/۲	۲۷۸/۷	۲۳۶/۴	۲۰۲/۱	۱۷۱/۶	خوراکیها
۳۰۷/۵	۲۷۹/۱	۲۳۷/۲	۲۰۲/۰	۱۷۳/۸	غذا در خانه
۳۰۸/۴	۲۸۰/۰	۲۳۷/۸	۲۰۲/۳	۱۷۴	برنج نان و فرآورده های غلات
۲۷۳/۸	۲۶۳/۲	۲۲۵/۴	۱۹۵/۵	۱۷۴/۲	حبوب و خشکبار
۳۰۶/۹	۲۷۳/۴	۲۶۶/۱	۲۲۶/۲	۲۱۸/۵	خشکبار
۲۱۴/۱	۱۷۷/۷	۱۵۴/۷			لبنیات و تخم مرغ
۲۴۴/۳	۲۳۲/۸	۲۰۰/۳	۱۷۴/۹	۱۶۴/۳	گوشت قرمز ، مرغ و ماهی
۳۲۹/۸	۳۱۲/۵	۲۶۷/۲	۲۳۱/۳	۱۸۷/۴	میوه ها و سبزی ها
۳۸۵/۸	۳۱۸/۹	۲۶۱/۰	۲۰۶/۱	۱۷۷/۷	روغن حیوانی و نباتی و کره
۲۰۶/۱	۱۹۴/۴	۱۷۸/۲	۱۵۵/۴	۱۳۲/۱	قند و شکر ، و فرآورده های قند و شکر
۲۳۲/۷	۲۰۷/۵	۱۸۵/۰	۱۷۱/۶	۱۵۵/۵	چای خشک
۱۸۱/۶	۱۷۳/۱	۱۵۴/۷	۱۳۵/۴	۱۲۳/۴	سایر کالاهای خوراکی
۲۱۱/۲	۱۸۵/۵	۱۵۲/۷	۱۵۲/۸	۱۳۳/۶	غذا در خارج از خانه
۲۷۲/۶	۲۴۵/۶	۲۱۷/۷	۱۹۱/۳	۱۶۶/۳	آشامیدنی ها
۲۵۷/۷	۲۱۳/۸	۱۹۶/۸	۱۸۹/۲	۱۶۷/۳	دخانیات
۳۲۸/۷	۲۸۷/۹	۲۳۳/۶	۲۰۶/۱	۱۴۵/۳	۲ - پوشاک و کفش
۱۵۴/۶	۱۴۴/۸	۱۳۹/۵	۱۲۹/۲	۱۱۸/۴	۳ - مسکن ، سوخت و روشنایی
۳۷۷/۶	۳۳۳/۴	۲۷۵/۷	۲۲۵/۱	۱۸۵/۳	مسکن
۳۷۱/۹	۳۲۵/۳	۲۷۱/۵	۲۲۲/۱	۱۸۳	کرایه خانه های مسکونی اجاری
۳۷۹/۶	۳۴۵/۳	۲۹۰/۸	۲۲۰/۵	۱۹۵	ارزش اجاری خانه های مسکونی شخصی
۳۷۳/۱	۳۲۳/۲	۲۶۹/۴	۲۲۶/۷	۱۸۳/۴	خدمات ساختمانی
۳۴۲/۹	۲۹۹/۰	۲۴۶/۹	۱۸۳/۶	۱۵۱/۷	آب ، برق و سوخت
۴۳۸/۹	۴۱۹/۲	۳۲۰/۴	۲۵۷/۰	۲۱۰/۲	۴ - اثاث و کالاها و خدمات مورد استفاده در خانه
۱۸۵/۱	۱۶۹/۲	۱۵۷/۷	۱۴۹/۴	۱۴۱/۸	۵ - حمل و نقل و ارتباطات
۲۴۲/۲	۲۲۷/۶	۲۰۴/۹	۱۸۵/۲	۱۶۸/۷	۶ - درمان و بهداشت
۳۷۱/۷	۳۰۵/۳	۲۷۰/۱	۲۳۵/۵	۲۰۱/۹	۷ - تفریح ، تحصیل و مطالعه
۲۵۵/۰	۲۲۴/۵	۱۹۹/۰	۱۸۴/۲	۱۶۶/۱	۸ - کالاها و خدمات متفرقه
۲۵۴/۴	۲۱۲/۲	۱۸۲/۶	۱۶۲/۴	۱۴۹/۹	گروه های اختصاصی
۲۴۸/۵	۲۲۶/۹	۲۰۰/۴	۱۷۷/۴	۱۵۶/۴	۱ - کالا
۳۶۳/۷	۳۱۰/۲	۲۵۹/۲	۲۲۲/۸	۱۹۲/۵	۲ - خدمت
۳۷۷/۶	۳۳۳/۴	۲۷۵/۷	۲۲۵/۱	۱۸۵/۳	۳ - مسکن ، سوخت و روشنایی

مأخذ : بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
 ۱ - شامل شاخص کالاهای منتخب است .

۲۱- شاخصهای قیمت ————— سالنامه آماری استان - ۱۳۸۴

۲-۲۱- شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در نقاط روستائی بر حسب گروههای اصلی وفرعی (۱۰۰=۱۳۷۴)

۱۳۷۶	۱۳۷۵	۱۳۷۰	ضریب اهمیت	گروههای کالاها و خدمات
۱۴۴/۰	۱۲۳/۳	۴۲۵/۸	۱۰۰	کل
۱۴۱/۴	۱۱۹/۵	۵۰۱/۷	۴۷/۸	خوراکیها ، آشامیدنیها و دخانیات
۱۴۲/۴	۱۱۹/۵	۵۳۲/۲	۴۵/۱	خوراکیها
۱۴۲/۲	۱۱۳/۴	۲۷۶/۵	۱۱/۴	برنج نان و فرآورده های غلات
۱۳۵/۸	۱۲۵/۱	۱۰۶۲/۲	۷/۴	گوشت قرمز و سفید
۱۵۸/۴	۱۲۷/۱	۲۹۵/۸	۳	لبنیات و تخم مرغ
۱۴۷/۶	۱۱۶/۶	۱۳۳/۲	۲/۸	روغنها و چربیها
۱۵۶/۴	۱۲۹/۲	۴۰۰/۱	۸/۱	میوه و سبزیها
۱۱۲/۴	۱۰۳/۱	۳۰۹/۱	۶/۴	حبوبات و خشکبار
۱۶۱/۳	۱۲۹/۹	۸۱۴/۵	/۵	قند و شکر ، چای و شیرینیها
۱۳۷/۶	۱۱۸/۱	/	/۷	ادویه وچاشنیها
۱۴۰/۱	۱۳۲/۷	۱۵۴/۸	۰/۳	غذاهای آماده
۱۳۳/۷	۱۰۷/۵	۶۸۵/۷	۲	آشامیدنیها
۱۲۴/۲	۱۲۰/۴		۷	دخانیات
۱۴۶/۴	۱۲۶/۷	۵۲۹/۷	۵۲/۲	کالاهای غیرخوراکی و خدمات
۱۴۰/۶	۱۲۳/۲	۱۷۱/۱	۱۰/۶	پوشاک و کفش
۱۵۶/۱	۱۳۴/۹	۳۶۲/۲	۱۷/۱	مسکن آب و برق و سوخت و روشنائی
۱۵۸/۵	۱۳۸/۲	۳۳۱/۶	۲/۸	مصالح و خدمات ساختمانی
۱۱۹/۰	۱۱۰/۵	۳۶۳/۷	۶/۸	اثاثه کالاها و خدمات مورد استفاده در منزل
۱۶۷/۹	۱۳۲/۵	۲۸۷/۴	۲/۳	بهداشت ودرمان
۱۵۲/۴	۱۲۸/۴	۷۳۴	۹/۱	حمل ونقل وارتباطات و تحویل
۱۴۵/۷	۱۲۸/۴	۴۳۷/۷	۲	تفریحات و سرگرمیها
۱۱۳/۸	۱۱۷/۵	۲۹۸/۳	۲/۳	کالاها و خدمات متفرقه
				گروههای اختصاصی
۱۳۹/۵	۱۲۰/۲	—	۸۱/۶	کالاها
۱۶۴/۲	۱۳۷/۰	—	۱۸/۴	خدمات

۲-۲۱- شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در نقاط روستائی بر حسب گروههای اصلی وفرعی (دنباله) (۱۳۸۱=۱۰۰)

۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	گروههای کالاها و خدمات
۱۳۹/۹	۱۲۵/۳	۱۱۲/۳	۱۰۰/۰	کل
۱۴۱/۱	۱۲۶/۸	۱۱۱/۶	۱۰۰/۰	خوراکیها ، آشامیدنیها و دخانیات
۱۴۱/۰	۱۲۶/۸	۱۱۱/۳	۱۰۰/۰	خوراکیها
۱۳۶/۰	۱۲۵/۶	۱۰۷/۳	۱۰۰/۰	برنج نان و فرآورده های غلات
۱۲۸/۷	۱۲۴/۰	۱۱۱/۷	۱۰۰/۰	گوشت قرمز و سفید
۱۱۹/۶	۱۱۴/۳	۱۰۸/۱	۱۰۰/۰	ماهی ها و صدف داران
۱۳۳/۱	۱۲۵/۵	۱۰۹/۲	۱۰۰/۰	لبنیات و تخم مرغ
۱۰۹/۳	۱۰۷/۶	۱۰۶/۶	۱۰۰/۰	روغنها و چربیها
۱۸۹/۵	۱۳۱/۷	۱۱۸/۹	۱۰۰/۰	میوه و سبزیها
۱۵۶/۷	۱۴۱/۰	۱۲۰/۹	۱۰۰/۰	حبوبات و سبزی ها
۱۳۲/۸	۱۱۴/۹	۱۰۴/۵	۱۰۰/۰	محصولات خوراکی طبقه بندی نشده در جای دیگر
۱۵۰/۵	۱۲۷/۱	۱۰۲/۸	۱۰۰/۰	چای قهوه ، کاکائو ، نوشابه و آب میوه
۱۳۲/۷	۱۲۲/۹	۱۰۹/۸	۱۰۰/۰	دخانیات
۱۲۷/۶	۱۱۸/۴	۱۰۷/۸	۱۰۰/۰	کالاهای غیر خوراکی و خدمات
۱۳۹/۰	۱۲۴/۲	۱۱۲/۸	۱۰۰/۰	پوشاک و کفش
۱۳۵/۳	۱۱۹/۴	۱۰۸/۲	۱۰۰/۰	مسکن ، آب ، برق ، گاز و سایر سوختها
۱۵۴/۸	۱۳۷/۶	۱۲۰/۵	۱۰۰/۰	مسکن
۱۷۵/۹	۱۵۱/۸	۱۲۷/۱	۱۰۰/۰	اجاره
۱۷۶/۲	۱۵۲/۰	۱۲۷/۳	۱۰۰/۰	نگهداری و تعمیر واحد مسکونی
۱۷۴/۲	۱۵۰/۶	۱۲۶/۱	۱۰۰/۰	آب ، برق و سوخت
۱۱۱/۰	۱۰۸/۳	۱۰۶/۹	۱۰۰/۰	مبلمان و لوازم خانگی
۱۳۱/۸	۱۱۸/۵	۱۰۷/۶	۱۰۰/۰	بهداشت و درمان
۱۴۴/۲	۱۲۱/۷	۱۱۰/۰	۱۰۰/۰	حمل و نقل
۱۳۴/۶	۱۲۱/۴	۱۱۴/۳	۱۰۰/۰	ارتباطات
۱۰۷/۱	۱۰۷/۱	۱۰۱/۳	۱۰۰/۰	تفریح و فرهنگ
۱۱۴/۷	۱۰۶/۲	۱۰۳/۴	۱۰۰/۰	آموزش
۱۰۲/۳	۱۰۲/۳	۱۰۲/۳	۱۰۰/۰	هتل رستوران
۱۵۷/۲	۱۳۳/۸	۱۲۱/۲	۱۰۰/۰	کالاها و خدمات متفرقه
۱۵۰/۱	۱۳۰/۵	۱۱۳/۲	۱۰۰/۰	گروه های اختصاصی
۱۳۵/۳	۱۲۲/۳	۱۱۰/۶	۱۰۰/۰	کالاها
۱۵۸/۳	۱۳۷/۵	۱۱۹/۱	۱۰۰/۰	خدمات
۱۳۶/۶	۱۲۲/۹	۱۱۱/۰	۱۰۰/۰	شاخص کل

مأخذ: مرکز آمار ایران

